

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Код: ЗП02

2. Назва: МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ТУРИЗМІ

3. Тип (обов'язковий / вибірковий): обов'язковий

4. Цикл (короткий, перший, другий / третій): загальної підготовки

5. Рік навчання, коли пропонується цей компонент: перший

6. Семестр/триместр, коли забезпечується компонент: 1 семестр

7. Кількість встановлених кредитів ЄКТС: 3

8. Прізвище лектора: доцент Кравченко А.В., викладач Долгова К.С.

9. Результати навчання:

знання: вимоги до організації і методики самостійної роботи; процес наукового пізнання; функції, які реалізує наукова теорія; сутність методології та її роль у процесі наукового пізнання; відмінності, що існують між загальними і спеціальними методами наукових досліджень; логіка та загальна схема наукового дослідження; вимоги до написання і оформлення кваліфікаційних робіт;

вміння: стимулювати особистісні якості (цілеспрямованість, наполегливість, відповідальність тощо); планувати самостійну роботу; визначати складові наукової теорії; характеризувати сутнісні ознаки наукової парадигми; характеризувати особливості загальних методів наукових досліджень; реалізовувати відповідні етапи наукового дослідження; вирішувати дослідницькі завдання при підготовці кваліфікаційних робіт;

компетентності: здатність удосконалювати та розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень; здатність до самостійного пошуку і вивчення нових методів дослідження; здатність використовувати навички та уміння організації науково-дослідних і науково-виробничих робіт; здатність за допомогою новітніх інформаційних технологій знаходити і ефективно використовувати у практичній діяльності нову інформацію; здатність формувати, оформляти, представляти, доповідати і аналізувати результати виконаної роботи.

10. *Форми запровадження (аудиторне/ дистанційне навчання...):* аудиторне, дистанційне.

11. *Зміст курсу:*

Тема 1. Наука як форма людської діяльності. Виникнення та еволюція науки. Перші елементи науки у стародавньому світі. Наука античного світу. Наука в добу Відродження (XIV- поч. XVII ст.). Революційний розвиток науки в ХУП-ХУІІІ ст. Специфічна стадія розвитку науки в кін. ХІХ – на поч. ХХ ст. Розвиток науки в сучасних умовах. Сутність науки та її складові (система наукових знань і Система наукової діяльності). Організація

наукової діяльності в Україні. Національна класифікація наук. Державна політика України з наукової та науково-технічної діяльності. Пріоритетні напрями прикладних наукових досліджень. Державне регулювання і управління розвитком науки.

Тема 2. Принципи та підходи наукового дослідження у туризмі. Теоретичні принципи науки. Наукова теорія як форма узагальнення й систематизації знань. Гносеологічний, логічний і методологічний підходи до визначення наукової теорії. Принцип – головне вихідне положення наукової теорії. Категорії – найбільш загальні, фундаментальні поняття, що відбивають суттєві властивості явищ дійсності. Поняття - елементи висловлення наукових знань. Гіпотеза - специфічна форма «матеріалізації» вербально висловлених ідей. Методологія наукових досліджень. Методологія та її функції. Рівні методологічного аналізу. Єдність загальнонаукового та філософського рівнів пізнання. Специфіка досліджень в туризмі.

Тема 3. Методологія та методика наукових досліджень сфери туризму: теоретичні та емпіричні методи. Принципова різниця між методологією та методикою. Метод - інструмент відкриття об'єктивних законів дійсності. Філософські методи як інструмент визначення найбільш загальних результатів дослідження та його генеральну стратегію. Загальнонаукові методи дослідження. Методи емпіричного дослідження (спостереження, експеримент, порівняння, опис, вимірювання). Методи теоретичного пізнання (формалізація, аксіоматичний, гіпотетико-дедуктивний, сходження від абстрактного до конкретного). Загальнонаукові методи і прийоми дослідження (аналіз, синтез, абстрагування, ідеалізація, узагальнення, індукція, дедукція, аналогія, моделювання, системний підхід). Вірогіднісно-статистичні методи. Спеціальні наукові методи (внутрішньо- та міждисциплінарні).

Тема 4. Сутність наукового дослідження сфери туризму. Види та ознаки наукового дослідження. Фундаментальні дослідження - наукова теоретична та/або експериментальна діяльність, спрямована на здобуття нових знань про закономірності розвитку та взаємозв'язку природи, суспільства, людини. Прикладні наукові дослідження – наукова й науково-технічна діяльність, спрямована на здобуття й використання знань для практичних цілей. Види наукових публікацій (монографія, стаття, автореферат, препринт, тези доповідей, збірники наукових праць). Дисертація – рукопис, що зберігається в обмеженій кількості примірників у певних бібліотечних установах. Наукова стаття та її структура. Наукова доповідь-публічне повідомлення, в якому викладаються певні питання, подаються висновки, пропозиції. Тези наукової доповіді – опубліковані до початку наукової конференції(з'їзду, симпозіуму) матеріали попереднього характеру. Тематика досліджень з урахуванням актуальних напрямів світового та національного розвитку туризму.

Тема 5. Технологія наукового дослідження. Технологічні цикли наукового дослідження: формулювання теми наукового дослідження та розробка робочої гіпотези; визначення мети, завдань, об'єкта й предмета дослідження; виконання теоретичних та прикладних наукових досліджень; оформлення звіту про виконану науково-дослідну роботу. Розробка наукового апарату дослідження. Етапи вибору теми дослідження. Визначення мети, завдань, об'єкта й предмета дослідження. Мета дослідження – поставлена кінцева ціль, кінцевий результат, на який спрямоване дослідження. Об'єкт дослідження – процес або явище, що породжує проблему. Предмет дослідження – теоретичне відтворення тих суттєвих зв'язків і відношень, які підлягають вивченню. Визначення завдань дослідження (вирішення певних теоретичних питань; вивчення практики розв'язання досліджуваної проблеми; експериментальна перевірка запропонованої напряду розв'язання досліджуваної проблеми тощо). Виконання теоретичних і прикладних наукових досліджень. Консультації з науковцями та фахівцями-практиками сфери туризму, спеціалістами профільних органів виконавчої державної влади, іншими спеціалістами, до компетенцій яких входить здійснення туристичної діяльності або моніторинг її провадження. Представлення результатів про виконану науково-дослідну роботу.

Тема 6. Магістерська кваліфікаційна робота для студентів спеціальності 242 «Туризм». Кваліфікаційна робота – навчально-наукове дослідження студента, що виконується на завершальному етапі навчання у вищому навчальному закладі. Основні вимоги до кваліфікаційних робіт. Загальна характеристика видів кваліфікаційних робіт. Магістерська робота – самостійна навчально-дослідна робота, що виконує кваліфікаційну функцію (готується з метою прилюдного захисту й здобуття академічного звання магістра). Послідовність виконання науково-дослідницької роботи освітньо-кваліфікаційного рівня магістра (підготовчий етап (організація, планування та прогнозування результатів дослідження), робота над текстом, етап оформлення роботи, підготовка до захисту результатів дослідження).

12. Рекомендоване або обов'язкове вивчення й інші навчальні ресурси / засоби:

1. Лук'янова Л.Г. Освіта в туризмі: Навч. – метод. посіб. – К.: Вища шк., 2008. – 719 с.
2. Мариняк Я.О. Методологія наукових досліджень в туризмі. Навч. – метод. посіб. – Тернопіль: Вектор, 2016. – 60 с.
3. Мариняк Я.О. Статистика туризму: Навч. – метод. посіб. – Тернопіль: Вектор, 2016. – 104 с.
4. Сидоренко В.К., Дмитренко П.В. Основи наукових досліджень.- К., 2000.
5. Фаренік С.А. Логіка і методологія наукового дослідження. - К., 2000.

6. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень.- К., 2005.

13. *Заплановані види навчальної діяльності та методи викладання:* лекції, практичні заняття, консультування, робота в науково-дослідній групі, самостійна робота.

14. *Форми та критерії оцінювання:*

Поточний контроль та оцінювання виконання завдань на семінарських заняттях, оцінювання контрольних модульних робіт, виконання творчих індивідуальних завдань.

Підсумковий контроль, залік у I семестрі.

Шкала оцінювання: національна та ECTS. Критерії оцінювання.

Накопичення балів протягом семестру

	<i>Вид діяльності</i>	<i>Кількість балів за дидактичну одиницю</i>	<i>Кількість лекцій, практичних робіт тощо</i>	<i>Загальна кількість балів</i>
	2	3	4	5
	Виконання лабораторних/практичних/семінарських робіт	6	6	36
	Модульна контрольна робота	10	2	20
	Творча робота/реферат	11	4	44
	Результати поточного			100
	Екзамен/ <u>залік</u>			100
	Загальна кількість балів			100
	Підсумкова оцінка			100

Рівень	Характеристика відповідей студента	
	на питання теоретичного змісту	на питання практичного змісту
Низький	Студент не усвідомлює змісту питання, тому його відповідь не має безпосереднього відношення до поставленого	Обсяг висвітлених питань менше 50%. У студента відсутня уява, необхідна для висвітлення питань.

	питання. Наявна відсутність уміння міркувати.	
Задовільний	Відповіді на питання носять фрагментарний характер, відтворення знань здійснюється на рівні запам'ятовування. Студент поверхово володіє умінням міркувати.	Обсяг висвітлених питань у межах 50-70%. Студент погано володіє засобами відтворення властивостей предметів, явищ, процесів.
Достатній	У відповідях на питання допускаються деякі неточності або помилки не принципового характеру. Студент демонструє розуміння навчального матеріалу і прагне логічно розмірковувати при відповіді.	Обсяг правильно висвітлених питань більше 75%. Відповідь містить окремі неточності і незначні помилки.
Високий	Студент дає повну і розгорнуту відповідь на питання. Його відповідь характеризується логічністю і послідовністю суджень, без включення випадкових і випадання істотних з них.	Обсяг правильно висвітлених питань дорівнює 100%. Кожне висвітлене питання супроводжується ґрунтовним поясненням.

Сума балів за навчальну діяльність	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90-100	A	високий: відмінно	зараховано
80-89	B	достатній: добре	
70-79	C		
65-69	D	низький: задовільно	
60-64	E		
35-39	FX	незадовільний (з можливістю повторного складання)	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	Г	незадовільний (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

15. Мова викладання: українська